

„Někdo o Josefovi K. Musel roznášet lži, věděl, že nic špatného neudělal, ale, jednoho rána byl zatčen.“ Franz Kafka, Proces

Stan okamžitě zdřímnul a byl unášen do dusného, znepokojivého snu. Stál před hotelem a před ním se táhla strmá úzká ulička. I když ve skutečnosti Hrad neviděl, věděl, že stoupající ulička vedla až nahoru k němu. Silně sněžilo. Jeho cestovní kalhoty a palubní boty byly téměř okamžitě prosáklé. Cítil, jak ho to neodolatelně táhne. Vydal se úzkou uličkou nahoru k Hradu. Každý krok byl dřina. Kolena ho bolela, když se hrnul přibývajícím sněhem dopředu. Ulici osvětlovaly starodávne plynové lampy, které vytvářely kužel mlhavého světla, sahající jen jednu nebo dvě stopy za sloupek. Ulička zůstávala ponořená ve tmě s plynovými lampami jako jedinými orientačními body. Stan se plahočil sněhem od jednoho sloupku lampy k druhému, což bylo vždy nejvíc dvacet metrů. Navzdory mrazivému počasí se silně potil, když si prodíral cestu od jedné plynové lampy k druhé jeden těžký krok za druhým. Supěl a funěl námahou. Brzy měl sníh do půlky lýtek. „Musím tam už skoro být,“ pomyslel si. „Kolik lampových sloupků už to bylo? Dvacet? Třicet? Už to nemůže být moc daleko!“ Nebylo jak to zjistit. Hrad byl ponořen v dálce do tmy. Zastavil se, aby se nadechnul, sehnul se a opřel o jeden z lampových sloupků. Otočil se. Očekával, že neuvidí nic než tmavou ulici, sněhové vločky a své stopy na zasněženém chodníku. Ale to, co uviděl místo toho, jím do hloubky otřásl. Nebyly tam žádné stopy, žádné plynové lampy. Stál před svým hotelem! Jak to bylo možné? Což nešel už alespoň dvacet minut? Měl být na vrchu té ulice. Jeho nohy byly těžké, chodidla mu v botách čvachtala. Byl u konce s dechem. Pramínky studeného potu mu mrzly na tvářích. Řasy měl mrazem slepené. Vše mělo nachový nádech. Třásl se. „Proč jsem tady? Neotáčel jsem se, pořád jsem stoupal!“ křičel.

Nic nedávalo smysl. Měl by se vrátit do pokoje, sundat si boty a ponožky, usušit nohy a odpočinout si? Ne, to nemůže udělat! Hrad tam stále byl, nahoře na kopci, na konci dlouhé úzké uličky, někde tam nahoře, ukrytý v nízkých mračnech. Otočil se zpátky a chystal se pokračovat ve výstupu, od jedné plynové lampy k druhé, po kolena ve sněhu, odhodlaný tentokrát vrcholu dosáhnout. Muselo se to uskutečnit teď, dnes v noci. Musel dneska vidět Hrad, s mokřými ponožkami a botami, slzami zmrzlými na tvářích z toho boje. Udělal jen pár kroků, pár pomalých, promočených kroků bez dechu, když si všimnul něčeho uvnitř kuželu světla, které vycházelo z nejbližší pouliční lampy. Byla to silueta muže, štíhlého muže v kabátu a buřince, muže s výrazným nosem a odstávajícíma ušima. Ten muž, ta silueta, nestál na ulici. Levitoval pár palců nad zemí, rysy jeho tváře a oblečení byly v mlhavě žlutém osvětlení vidět. Stan se snažil přidat do kroku, aby ho lépe uviděl. Protřel si oči promočeným rukávem bundy, aby se zbavil nachového jasu, který mu kazil rozhled. A potom to tajemné zjevení řeklo perfektní češtinou s pouze nepatrným německým přízvukem:

„Co děláš v tuto mrazivou noc venku, Stanislave? Proč nezůstaneš ve svém útulném pokoji?“

Když vezmeme v potaz, že byl osloven přízrakem poletujícím tři stopy nad zemí, bylo zvláštní, že to první, co Stan zaznamenal, byla forma oslovení. Nikdo mu neřekl „Stanislave“ od té doby, co jeho otec před mnoha lety zemřel.

„Potřebuji se dnes večer dostat k Hradu, Franzi. Víím, že tam nahoře je. Už jsem ušel slušnou vzdálenost, ale... netuším proč...je to, jako bych vůbec nepokročil...stále stojím u vchodu do hotelu.“

„Neblázni, Stanislave. Kdo by chtěl vidět Hrad v noci? Nemůžeš navštívit důležité síně nebo galerie a rozhodně ne katedrálu. Jak víš, že tato nepopsaná malá ulička vůbec k Hradu vede? A podívej se, jak jsi oblečený! Chytneš zápal plic. Prostě na to zapomeň, Stanislave. Obrať se na podpatku a vrať na pokoj, příteli můj!“

Kafka - neboť to byl onen přízrak - řekl ta dvě poslední slova s vlídným úsměvem.

„Nesmysl, Franzi! Ušel jsem už celou tuhle cestu, půjdu dál. Sníh nesníh, s mokrýma botama nebo naboso. Dnes večer se dostanu k Hradu.“

„Dobrá tedy. Vidím, že jsi umíněný. Už se tě nebudu snažit dál odradit. Ale dovol mi říct pár slov předtím, než půjdeš dál.“

Silueta se vznesla o pár stop výše. Nyní byl Kafkův obličej jasně viditelný, stejně jako jeho trochu obnošený oblek a černé boty.

„Přišel jsi sem za mnou, že ano? Chtěl jsi porozumět mně, mých obavám, mým nejniternějším pocitům. Nejsi jediný. Nebude moc spisovatelů, podle jejichž jmen vzniklo jejich vlastní přídavné jméno, *nicht wahr*? V tomto městě říkají hned každé drobné absurditě, každému menšímu byrokratickému problému „Kafkismus“.

Kafka se uchichtnul.

„Život je jeden velký komplikovaný propletenec. Pasový úřad, který požaduje stovku nedůležitých dokumentů, aby zpracoval tvou žádost? Kafkismus. Absurdní daňové předpisy a směrnice, změř výnosů – nejspíše Kafkismus. Ale společnosti jsou komplikované, protože my sami jsme komplikovaní. Naše srdce chce jednu věc, naši rodiče druhou. Naše ženy si umínily mít velký dům, my chceme žít v chatrči. Naše duše touží po svobodě, Stanislave, ale my se bráníme tu svobodu formulovat. Postavíme si tisíc zábran, a pak platíme tisícovce cvokařů, aby je strhli. Všechno je to Kafkismus. Je to jen otázka míry. Celý můj krátký život mi všechno připadalo jako bitva. Bitva, kterou

jsem vedl se svým otcem, ovlivnila všechny další, které měly přijít. A pak jsem zemřel, zrovna když jsem začínal doopravdy chápat smysl svého života a byl každým dnem víc a víc zamilovaný do Dory.“

Katka se odmlčel. Obraz siluety zeslábl. Stan se bál, že ho ztrácí a vykřiknul:

„Franzi! Franzi! Pověz mi víc!“

Ozvěna jeho výkřiků se odrazila od studených budov a rychle utichla, utlumená sněhem. Stan upínal zrak před sebe.

Postava téměř zmizela. Zůstával jen modravý dosvit. Pak se znovu objevila, dokonce ještě výš nad zemí než předtím.

„Podívej, Stanislave, Hrad není podstatný. Možná tam nahoře je, možná ne. Důležité pro tebe je, aby ses vrátil do svého pokoje, rozdělal oheň v krbu a usušil ublečení. Recepční má za pultem láhev dobré skotské whisky, zeptej se ho, jestli by ti nalil skleničku. Ano, vím o téhle ulici a o celé této čtvrti všechno, příteli můj.“

Kafka se odmlčel.

„Myslel jsem, že svého otce nenávidím. Ale byla to ta příčina mého problému - nebo to byla moje neschopnost klást správné otázky? Dělá každý člověk to nejlepší, co umí? Nebo udělá jen tolik, aby se protloukl od jednoho dne k druhému? Podívej, jak to dopadlo...moji dva bratři zemřeli. Moje sestry zavraždili nacisti, kéž se navždy smaží v pekelném ohni. A můj nejlepší přítel Franz Brod zradil moje přání a vydal mé dílo. Nebýt té zrady, ani jeden z nás by tu dnešní příšerně mrazivou noc nestál. Nelez funicí, potící se a poloslepý nahoru zasněženými ulicemi, hledáš něco, o čem ani nevíš, že tam je. Věř mi. Celý můj život a všechny mé knížky byly zrovna o této zkušenosti. Příliš kaskadismu, aby se mohl vyjádřit slovy. Vrať se a vychutnej si skleničku dobré Glenfiddich. V těchto místech je jí velmi málo.“

A po těchto slovech Kafka zmizel. Zbyl po něm kužel bledě žlutého světla. Přestalo sněžit. V žádné hrobce nemohlo být větší ticho než v onu chvíli v té úzké strmé uličce. Stan vzal za kliku těžkých dubových dveří od hotelu. Zavolal na recepčního, ale ve vestibulu, který se zdál být ještě chladnější než ulice, nikdo nebyl. A v tu chvíli se Stan vzbudil, drkotal zubama, s přikrývkou na zemi, oknem otevřeným dokořán a radiátorem studeným jako kámen.

4)

Skutálel se z postele a v polospánku vytáhnul ze svého příručního zavazadla svetr a sešel dolů po schodech. Recepční láhev Glenfiddich neměl, ale nabídl se, že mu uvaří šálek čaje.

„Zítra by měl být mnohem hezčí den,“ řekl recepční. „Nevybral jste si pro návštěvu zrovna nejlepší období!“

„To já vím, jsem odtud,“ řekl na svou obranu Stan. „Podzimní Praha se mi líbí. Je tu málo turistů a perfektní atmosféra, pokud si chcete libovat ve své depresi.“

Stan to řekl s úsměvem, aby dal najevo, že vtipkuje, ale recepční ho vzal za slovo.

„Máte pravdu. Ty staré budovy, ta neustálá vlhkost, je to zatraceně depresivní. Byl jsem v New Yorku minulý rok touto dobou. Jasně, bylo chladno, ale slunce celou dobu svítilo. Kdybych mohl, vypadl bych odsud do minuty.“

Recepční byl druhý člověk, který říkal, že by odtud odjel, *kdyby mohl*. Stan se zašklebil. Pomyslel si: „Když lidé řeknou nemůžu odjet, mají tím na mysli nechci odjet, protože to dá velkou práci.“

Odnesl si čaj nahoru, vybalil zbytek věcí a uložil je do rozviklané skříňky IKEA. Obličej si trochu pošplíchal vodou – kohoutek na studenou vodu byl nalevo jako za starých časů. Lehl si zpátky na postel. Nebylo co dělat. Byl vyčerpaný. Po tom snu jeho úzkost vzrostla. Sáhnu po lahvičce Xanaxu a jeden slupnul. Do dvaceti minut opět usnul. Tentokrát žádné sny. Noc v malém zatuchlém hotelu, který byl cítit starou kanalizací, ubíhala pomalu. Čas pomalu plynul dál jak vždycky v tomhle městě velkých králů, brilantních rabínů, malých zlodějíčků a geniálního německého autora, který své město proslavil po celém světě, protože jeho přítel, méně nadaný pisálek, neuposlechnul přání umírajícího velikána a nespálil všechny jeho rukopisy.

5)

Stan ve městě zůstal dalších pár dní. Navštívil opravdu Kafkův hrob tak, jak si plánoval a shrbený v podzimním vánku se posadil na hřbitovní lavičku. Sen z hotelového pokoje se mu z hlavy nevytratil. Mnohokrát se vrátil ke všemu, co duch řekl, ale nedokázal v tom najít žádné důležité poselství, kromě toho, co už věděl...touha vylézt sněhem a břechkou nahoru, aby uviděl Hrad, nebyla reálná. Byl to jen chvilkový rozmar, jaký člověku po přiletu spolehlivě navodí časový posun a vyčerpání.

V Montrealu se před odjezdem setkal s některými starými přáteli i když si slíbil, že to neudělá. Vzpomněl si na Jungův bon-mot, „*Všechno, co nás rozčiluje na ostatních, nás může vést k lepšímu pochopení sebe samých*“, ale žádné jasné porozumění se nedostavilo. Radši trávil čas na hotelovém pokoji, s hrnkem kouřícího čaje v ruce a pozoroval hubené vrabce, kteří klovali do kočičích hlav za oknem. „Cítím mír v tomhle podřadném hotelu, mír sám se sebou, když srkám sladký čaj a pozoruju hladové ptáky. Jsem v jednotě s městem a cítím se celistvý - odpusťte tu banální frázi. Jen já, můj horký nápoj a ty starodávné kočičí hlavy, co se lesknou v mrznoucím dešti.“ Znal za Atlantikem další expatrioty. Po jejich staré vlasti se jim stýskalo. Ale chybělo jim jídlo, rodiny, přátelé. Stýskalo se jim po houbařských výpravách. Postrádali hluboké borovicové lesy. Stan nic z toho nepotřeboval. Ke spokojenosti mu stačilo zírat do té šedi, držet si svůj horký šálek a představovat si Franze Kafku, jak jde s otlučenou koženou aktovkou pod paží do kanceláře. To neustálé napětí mezi nevyzpytatelností

městského života s jeho nemilosrdnou a rozsáhlou byrokracií a přesto - ten hluboký klid, který pramení z obeznámení s tím, že jste jedno s dějinami, smítko z naplaveného dříví, které plave po rozbouřené řece času ve městě velkých králů, geniálních rabínů a dětských zlodějíčků.